

«Այբ» ավագ դպրոց

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ

Քննաշրջան՝ 2024թ., ապրիլ
Տևողություն՝ 1 ժամ 30 րոպե

«Այբ» ավագ դպրոց

ԳՇԱԿՈՂ

ՈՒՇԱԴԻՐ ԿԱՐԴԱԼ ԱՅՍ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑԸ

Գրել մուգ կապույտ կամ սև գրիչով:
Պետք է պատասխանել բոլոր հարցերին:
Էլեկտրոնային հաշվիչ չի կարելի գործածել:
Քննության վերջում բոլոր թղթերը հավաքել և հանձնել մեկ տրցակով:

Քննաթերթիկը բաղկացած է երկու մասից՝
Ա - Ընտրովի պատասխանով հարցեր
Բ - Խնդիրներ և վարժություններ:
Յուրաքանչյուր հարցի հնարավոր առավելագույն միավորը նշված է հարցի վերջում՝ աջ կողմում,
փակագծի մեջ:
Հարցերի միավորների ընդհանուր քանակը **64** է:

Այս փաստաթուղթը բաղկացած է 7 տպագիր և 1 դատարկ էջերից:

Մաս Ա – Ընտրովի պատասխանով հարցեր

(Պատասխանները լրացնել ստորև Պատասխանների աղյուսակում)

1. Տրված են $ABCD$ զուգահեռագծի գագաթների կոորդինատները՝
 $A(5, 5)$, $B(7, 7)$, $C(11, 4)$:
Գտնել D գագաթի կոորդինատները: (2)
- A (9, 2)   B (13, 6)   C (7, 4)   D (11, 5)
2. Նախորդ խնդրի պայմաններում գտնել AB կողմը պարունակող ուղղի հավասարումը: (2)
- A $y = x$ B $x + 6y = 35$ C $y = \frac{1}{2}x + 7$ D $y = 2$
3. Գտնել $|x^2 - 3| = 1$ հավասարման արմատների արտադրյալը: (2)
- A 0   B 8   C 3   D 12
4. Գտնել $\frac{1}{4-x^2} \geq 0$ անհավասարման ամբողջ թվերով լուծումների քանակը: (2)
- A 2   B 3   C 4   D 5

Պատասխանների աղյուսակ

	A	B	C	D
1	X			
2	X			
3		X		
4		X		

Մաս Բ – Խնդիրներ և վարժություններ

(Լուծումները գրել *Պատասխանների գրքույկում*)

5. Լուծել անհավասարումը.

(3)

$$\sqrt{2x-6} \geq \sqrt{7,5-x}:$$

Լուծում

$$\begin{cases} 2x-6 \geq 7,5-x \\ 7,5-x \geq 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 3x \geq 13,5 \\ x \leq 7,5 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x \geq 4,5 \\ x \leq 7,5 \end{cases} \Leftrightarrow x \in [4,5; 7,5]:$$

Պատասխան՝ $[4,5; 7,5]$:

6. Պարզեցնել արտահայտությունը.

(4)

$$\frac{a-b}{a^2b+b^3} - \frac{2a}{b^3-ab^2+a^2b-a^3}:$$

Լուծում

Ձևափոխենք հայտարարները արտադրյալի՝

$$a^2b + b^3 = b(b^2 + a^2)$$

$$b^3 - ab^2 + a^2b - a^3 = b^2(b-a) + a^2(b-a) = (b^2 + a^2)(b-a),$$

որտեղից էլ կստացվի.

$$\frac{a-b}{a^2b+b^3} - \frac{2a}{b^3-ab^2+a^2b-a^3} = \frac{(a-b)(b-a)-2ab}{b(b-a)(b^2+a^2)} = \frac{-(b^2+a^2)}{b(b-a)(b^2+a^2)} = \frac{1}{ab-b^2}:$$

Պատասխան՝ $\frac{1}{ab-b^2}$:

7. Ազատվել հայտարարի իռացիոնալությունից.

(4)

$$\frac{\sqrt{2-\sqrt{3}}}{\sqrt{2+\sqrt{3}}}$$

Լուծում

$$\frac{\sqrt{2-\sqrt{3}}}{\sqrt{2+\sqrt{3}}} = \frac{\sqrt{2-\sqrt{3}}}{\sqrt{2+\sqrt{3}}} \cdot \frac{\sqrt{2+\sqrt{3}}}{\sqrt{2+\sqrt{3}}} = \frac{\sqrt{4-3}}{2+\sqrt{3}} = \frac{1}{2+\sqrt{3}} = \frac{1}{2+\sqrt{3}} \cdot \frac{2-\sqrt{3}}{2-\sqrt{3}} = \frac{2-\sqrt{3}}{1}$$

Պատասխան՝ $2-\sqrt{3}$:

8. Պղնձի 20%-ոց համաձուլվածքը խառնեցին 15%-ոց համաձուլվածքի հետ (3)
2 : 3 հարաբերությամբ: Քանի՞ տոկոսանոց պղնձի համաձուլվածք ստացան:

Լուծում

Կատարենք նշանակում՝ խառնեցին համապատասխանաբար $2x$ և $3x$ կշռով համաձուլվածքները:

Կազմենք պղնձի կշռին համապատասխան արտահայտությունը՝ $0,2 \cdot 2x + 0,15 \cdot 3x = 0,85x$ պղինձ $5x$ կշռով համաձուլվածքում:

$$0,85x : 5x \cdot 100 = 17\% \text{ պղինձ:}$$

Պատասխան՝ 17% :

9. Հաշվել արտահայտության արժեքը. (4)

$$\sqrt{7 - 4\sqrt{3}} + \sqrt{7 + 4\sqrt{3}} :$$

Լուծում

$$\begin{aligned} \sqrt{7 - 4\sqrt{3}} + \sqrt{7 + 4\sqrt{3}} &= \sqrt{4 - 4\sqrt{3} + 3} + \sqrt{4 + 4\sqrt{3} + 3} = \sqrt{(2 - \sqrt{3})^2} + \\ &\sqrt{(2 + \sqrt{3})^2} = 2 - \sqrt{3} + 2 + \sqrt{3} = 4 : \end{aligned}$$

Պատասխան՝ 4 :

10. Լուծել անհավասարումը. (4)

$$\frac{1}{x-4} - \frac{1}{x-2} \geq -2 :$$

Լուծում

$$\begin{aligned} \frac{1}{x-4} - \frac{1}{x-2} \geq -2 &\Leftrightarrow \frac{x-2-x+4+2x^2-12x+16}{(x-4)(x-2)} \geq 0 \Leftrightarrow \frac{x^2-6x+9}{(x-4)(x-2)} \geq 0 \\ &\Leftrightarrow \frac{(x-3)^2}{(x-4)(x-2)} \geq 0 \Leftrightarrow \begin{cases} x=3 \\ (x-4)(x-2) \geq 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=3 \\ x \in (-\infty, 2) \cup (4, +\infty) \end{cases} \\ x \in &(-\infty, 2) \cup \{3\} \cup (4, +\infty): \end{aligned}$$

Պատասխան՝ $(-\infty, 2) \cup \{3\} \cup (4, +\infty)$:

11. Ֆունկցիան տրվում է $y = x^2 + px + q$, որտեղ p և q բացասական հաստատուններ են:

Հայտնի է, որ ֆունկցիան որոշված է բոլոր իրական թվերի համար, արժեքների բազմությունն է $[-5, +\infty)$ միջակայքը և հատում է y -առանցքը $(0, -1)$ կետում:

ա. Գտնել p և q հաստատունների արժեքները:

(3)

Լուծում՝

Ֆունկցիան հատում է y -առանցքը $(0, -1)$ կետում $\Rightarrow q = -1$,

$$y_{\text{գագաթ}} = -\frac{D}{4a} = -5 \Rightarrow p^2 = 16 \text{ ըստ պայմանի } p < 0 \Rightarrow p = -4 :$$

Պատասխան՝ $p = -4, q = -1$:

բ. Լուծել $x^2 + px + q < 0$ անհավասարումը p -ի և q -ի այն արժեքների համար, որոնք գտնվել են (ա) առաջադրանքում:

(3)

Լուծում՝

Տեղադրենք a ենթակետում ստացած արժեքները. կստանանք՝ $x^2 - 4x - 1 < 0$

Լուծենք $x^2 - 4x - 1 = 0$ քառակուսային հավասարումը.

$$x = 2 \pm \sqrt{5}:$$

Հետևաբար $x^2 - 4x - 1 < 0 \Leftrightarrow x \in (2 - \sqrt{5}, 2 + \sqrt{5})$:

Պատասխան՝ $(2 - \sqrt{5}, 2 + \sqrt{5})$:

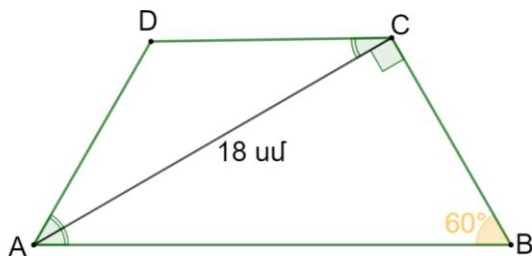
12. $ABCD$ (AB և CD հինքեր) հավասարաբարուն սեղանի AC անկյունագիծը A սուր անկյան կիսորդն է:

Հայտնի է, որ $AC = 18$ սմ և $\angle BAD = 60^\circ$:

ա. Գտնել սեղանի միջին գծի երկարությունը:

(4)

Լուծում՝

Դիտարկենք ABC եռանկյունը,

քանի որ $AD = CB$ և $\angle BAD = 60^\circ \Rightarrow \angle CAB = 30^\circ, \angle ACB = 90^\circ$,

հետևաբար $CB = 6\sqrt{3}$ սմ, $AB = 12\sqrt{3}$ սմ :

AC կիսորդ և $CD \parallel AB \Rightarrow \angle BAC = \angle CAD = \angle ACD \Rightarrow \Delta ACD$ հավասարասրուն $\Rightarrow$
 $AD = DC = 6\sqrt{3}$ սմ:
 Միջին գիծ $= \frac{AB+DC}{2} = 9\sqrt{3}$ սմ:
 Պատասխան՝ $9\sqrt{3}$ սմ:

բ. Գտնել սեղանին արտագծած շրջանագծի շառավիղը: (2)

Լուծում՝

Դիտարկենք ABC եռանկյունը,
 Քանի որ $\angle ACB = 90^\circ \Rightarrow AB$ տրամագիծ է $\Rightarrow$ արտագծած շրջանագծի շառավիղը $=$
 $6\sqrt{3}$ սմ:

Պատասխան՝ $6\sqrt{3}$ սմ:

13. Երկու հարևան ընտանիքներ միաժամանակ մեկնեցին Երևանից Ջերմուկ (180 կմ) (5)
 հանգստանալու: Ընտանիքներից մեկը տեղ հասավ 45 րոպե շուտ, քանի որ
 մեքենան վարում էր 20 կմ/ժ ավելի արագ, քան մյուսը: Գտնել յուրաքանչյուր
 ընտանիքի մեքենայի արագությունը: Ընդունել, որ մեքենան վարել են հաստատուն
 արագությամբ և առանց կանգառների:

Կատարենք նշանակում՝ դանդաղ վարող ընտանիքի մեքենայի արագ. $= x$ կմ/ժ $\Rightarrow$
 ժամանակը համապատասխանաբար $\frac{180}{x+20}$ և $\frac{180}{x}$:

Լուծում՝

Կազմենք հավասարում

$$45 \text{ ր} = \frac{3}{4} \text{ ժամ}$$

$$\frac{180}{x+20} + \frac{3}{4} = \frac{180}{x} \Leftrightarrow \frac{240x+x^2+20x-240x-4800}{x(x+240)} = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} x^2 + 20x - 4800 = 0 \\ x \neq 0, x \neq -240 \end{cases} \Leftrightarrow$$

$x = 60, x = -80 < 0 \Rightarrow$ ընտանիքներից մեկը արագությունը՝ 60 կմ/ժ, մյուսինը՝
 80 կմ/ժ:

Պատասխան՝ 60 կմ/ժ և 80 կմ/ժ:

14. a պարամետրի n ր արժեք(ներ)ի դեպքում համակարգն ունի միակ լուծում. (5)

$$\begin{cases} |3x + 8| \leq 5 \\ 4x + a \geq 1 \end{cases}$$

Լուծում՝

$$\begin{cases} |3x + 8| \leq 5 \\ 4x + a \geq 1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} -5 \leq 3x + 8 \leq 5 \\ 4x \geq 1 - a \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} -\frac{13}{3} \leq x \leq -1 \\ x \geq \frac{1-a}{4} \end{cases}$$

Ունի միակ լուծում նշանակում է վերևի և ներքևի անհավասարումներն ունեն միակ ընդհանուր կետ $\Rightarrow \frac{1-a}{4} = -1 \Rightarrow a = 5$:

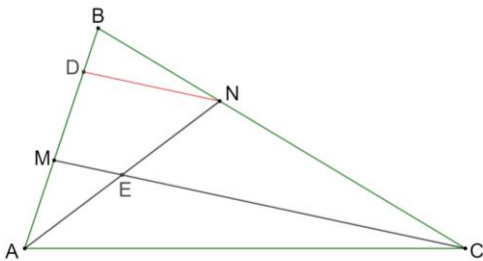
Պատասխան՝ 5:

15. Տրված է ABC եռանկյունը: M և N կետերը գտնվում են համապատասխանաբար AB և BC կողմերի վրա E -ն AN և CM ուղիղների հատման կետն է: Հայտնի է, որ $AM : MB = 2 : 3$, $BN : NC = 1 : 2$ և AME եռանկյան մակերեսը 11 սմ² է:

ա. Գտնել $\frac{AE}{EN}$ հարաբերությունը:

(4)

Լուծում՝

Տանենք $ND \parallel CM$ ուղիղը $\Rightarrow \triangle BDN \sim \triangle BMC \Rightarrow \frac{BD}{DM} = \frac{BN}{NC} = \frac{1}{2}$,

Քանի որ $\frac{BD}{DM} = \frac{1}{2}$ և $\frac{AM}{MB} = \frac{2}{3} \Rightarrow AM : MD : DN = 2 : 2 : 1$

Դիտարկենք $\triangle AME$ և $\triangle ADN$, քանի որ $ND \parallel EM \Rightarrow \triangle AME \sim \triangle ADN \Rightarrow \frac{AM}{MD} = \frac{AE}{EN} = 1$:

Պատասխան՝ 1:

բ. Գտնել ABN եռանկյան մակերեսը:

(2)

Լուծում՝

Դիտարկենք $\triangle AME$ և $\triangle ABN$,

Քանի որ $\angle BAN$ ընդհանուր է, հետևաբար $\frac{S_{AME}}{S_{ABN}} = \frac{AM \cdot AE}{AB \cdot AN} = \frac{2 \cdot 1}{5 \cdot 2} = \frac{1}{5} \Rightarrow S_{ABN} = 55$ սմ²:

Պատասխան՝ 55 սմ²:

16. ա. Ցույց տալ, որ $x^2 + y^2 + 12 = 4x + 6y$ բանաձևով տրվում է շրջանագիծ: Նշել այդ շրջանագծի կենտրոնը և շառավիղը:

(3)

Լուծում՝

$$x^2 + y^2 + 12 = 4x + 6y \Leftrightarrow x^2 - 4x + 4 + y^2 - 6y + 9 = 1 \Leftrightarrow (x - 2)^2 + (y - 3)^2 = 1$$

Հետևաբար նշված բանաձևը շրջանագիծ է $(2, 3)$ կենտրոնով և 1 միավոր երկարությամբ շառավղով:

Պատասխան՝ կենտրոն՝ $(2, 3)$, շառավղի՝ 1:

բ. Կառուցել $y = -x^2 + 4x - 2$ պարաբոլի գրաֆիկը:

(3)

Լուծում՝

$-1 < 0 \Rightarrow$ ճյուղերը ներքև,
գագաթի կոորդինատներ՝ $(x_{\text{գագաթ}}, y_{\text{գագաթ}}) = (2, 2)$,
 y -հատում՝ $(0, -2)$,

$$-x^2 + 4x - 2 = 0 \Rightarrow x = 2 \pm \sqrt{2} :$$

Համադրելով ստացվածը, կառուցենք գրաֆիկը՝

